Dosarul nr.2-14704/23
2-23103492-12-2-18072023-1

H O T Ă R Î R E
în numele Legii

10 iunie 2024 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău (sediul centru)
Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Octavian Dvornic
Grefier Odajiu Daniela, Caraman Adriana

a examinat în sediul instanţei de judecată, în şedinţa de judecată publică, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Morari Vadim către Morari Cristina privind desfacerea căsătoriei, încasarea cheltuielilor de judecată și acțiunea reconvențională depusă de Morari Cristina către Morari Vadim privind stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere, încasarea sumei și cheltuielile de judecată,-

a constatat:

Argumentele participanților la proces

La 18 iulie 2023 Morari Vadim a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva Cristinei Morari solicitând desfacerea căsătoriei dintre reclamant Morari Vadim către Morari Cristina și încasarea cheltuielilor de judecată din contul pîrîtului.

În motivarea acțiunii a indicat că Morari Vadim este căsătorit cu pîrîta Morari Cristina din 7 noiembrie 2015. Din căsătoria nominalizată s-au născut doi copii ***** născută la ***** și ***** la *****.

Reclamantul menționează că în ultimii ani de căsătorie în relațiile cu pârâta Cristina s-a creat o atmosferă insuportabilă, de neînțelegere, deseori se ceartă. De mulți ani locuiesc separat.

Menționează despre incompatibilitatea caracterelor și viziunile contrarii asupra modului și principiilor de conviețuire, l-au condus la convingerea fermă privind imposibilitatea păstrării familiei.

Susține că este inoportună menținerea familiei, eșuînd toate căile de împăcare.

Se mai menționează în cerere că în privința educării și întreținerii copiilor au ajuns la un consens, iar litigii patrimoniale nu au.

Își întemeiază acțiunea în temeiul prevederilor art.2,35,37, Codul Familiei.

Pe parcursul examinării cauzei pîrîta Morari Cristina a depus acțiune reconvențională împotriva lui Morari Vadim solicitând :

- stabilirea domiciliului copiilor minori Morari ***** și Morari ***** cu mama - Morari Cristina.
- Încasarea de la pârâtul Morari Vadim în beneficiul reclamantei Morari Cristina pensie pentru întreținerea copiilor minori în mărime de 5 000 lei pentru fiecare copil
- Încasarea de la pârâtul Morari Vadim în beneficiul reclamantei Morari Cristina suma de 8000 lei, anual, pentru achitarea secției de gimnastică ritmică la AO Clubul Sportiv Academia Sportului ***** de către copilul Morari *****

- Încasarea de la pârâtul Morari Vadim în beneficiul reclamantei Morari Cristina suma de 1400 lei, lunar pentru achitarea Școlii de calcul mental ”*****” care este frecventată de către copilul minor Morari *****
- Încasarea de la pârâtul Morari Vadim în beneficiul reclamantei Morari Cristina a cheltuielilor de judecată.(f.d 25-29)

În susținerea poziției a indicat că de la naștere copiii s-au aflat mereu în grija mamei, iar tata și-a neglijat obligațiunile de părinte, între copii și mama s-a creat o legătură spiritual, moral strânsă.

Reclamanta Morari Cristina în calitatea sa de părinte cu care locuiesc copii își execute nu doar obligațiunile de întreținere materială dar și obligațiunile ce țin de educația, creșterea și îngrijirea zilnică a copiilor săi minori.

Ca urmare celălalt părinte care nu participă nici la întreținere, nici la creșterea și nici la educarea copiilor, urmează să contribuie la toate acestea lunar prin aport financiar.

Își întemeiază acțiunea reconvențională în temeiul art.art. 75,76 din Codul familiei și art.85,119,172 Cod de procedură civilă, astfel solicitând admiterea acțiunii reconvenționale.

În şedinţa de judecată reprezentatul reclamantului Morari Vadim avocatul Chiriac Cristin a susținut integral cererea de chemare în judecată, solicitând desfacerea căsătoriei încheiate între Morari Vadim și Morari Cristina.

Referitor la acțiunea reconvențională a solicitat admiterea acesteia parțial reclamantul fiind deacord cu stabilirea domiciliului copiilor minor cu mama, iar solicitările privind încasarea pensiei de întreținere urmează a fi admise în limita stabilită de legiuitor, în rest urmează a fi respinse ca neîntemeiate și nefondate.

Reclamatul Morari Vadim, în şedinţa de judecată nu s-a prezentat, procedura de citare a fost efectuată, instanța a considerat posibil examinarea cauzei în lipsă.

În şedinţa de judecată Morari Cristina a fost deacord cu desfacerea căsătoriei, însă cu cheltuielile de judecată nu a fost deacord pe motiv că nu activează. Referitor la acțiunea reconvențională depusă a solicitat admitere acesteia integral.

Reprezentantul Cristine Morari, avocatul Leancă Elena a susținut poziția părții reclamate pe acțiunea reconvențională.

Aprecierea instanței de judecată.

Ascultând explicațiile părților, studiind materialele cauzei, analizând temeiurile invocate, bazându-se pe cercetarea completă și nepărtinitoare a tuturor probelor propuse spre administrare în cadrul cercetării judiciare, instanța de judecată relevă următoarele:

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a pricinii sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Conform art. 121 din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului, iar art. 122 prevede că, circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace

probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

Potrivit art. 130 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată.

Hotărârea întemeiată se bazează pe dovezile ce corespund cu cerințele despre pertinența lor, adică care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.

În conformitate cu art. 240 alin.(1),(3) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii. Instanţa judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretenţiilor înaintate de reclamant.

În şedinţa de judecată s-a stabilit că la 07 noiembrie 2015 la OSC sector Rîșcani mun. Chișinău a fost înregistrată căsătoria între Morari Vadim și Lungu Cristina, act înregistrat sub numărul *****.

În timpul căsătoriei s-au născut copiii: Morari ***** an.***** și Morari ***** an.***** fapt confirmat prin copia certificatelor de naștere anexate la materialele cauzei (f.d 7,8).

Potrivit art.48 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova familia constituie elementul natural şi fundamental al societăţii şi are dreptul la ocrotire din partea societăţii şi a statului. (2) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimţită între bărbat şi femeie, pe egalitatea lor în drepturi şi pe dreptul şi îndatorirea părinţilor de a asigura creşterea, educaţia şi instruirea copiilor.(3) Condiţiile de încheiere, de desfacere şi de nulitate a căsătoriei se stabilesc prin lege.

La 18 iulie 2023 reclamantu Morari Vadim a înaintat acțiune privind desfacerea căsătoriei.

Potrivit art. 2 alin. (3) Codul familie, relaţiile familiale sînt reglementate în conformitate cu următoarele principii: monogamie, căsătorie liber consimţită între bărbat şi femeie, egalitate în drepturi a soţilor în familie, sprijin reciproc moral şi material, fidelitate conjugală, prioritate a educaţiei copilului în familie, manifestare a grijii pentru întreţinerea, educaţia şi apărarea drepturilor şi intereselor membrilor minori şi ale celor inapţi de muncă ai familiei, soluţionare, pe cale amiabilă, a tuturor problemelor vieţii familiale, inadmisibilitate a amestecului deliberat în relaţiile familiale, liber acces la apărarea, pe cale judecătorească, a drepturilor şi intereselor legitime ale membrilor familiei.

În acest sens, instanța judecătorească accentuează că în condițiile nerespectării acestor principii, soții dispun de oportunitatea desfacerii căsătoriei în temeiurile și condițiile statuate de Codul familiei drept care nu poate fi limitat sub nici o condiție.

Potrivit prevederilor art.33 alin.(2) Codul familiei, căsătoria poate înceta prin divorț (desfacere), în baza cererii unuia sau a ambilor soți ori a tutorelui soţului declarat incapabil.

Studiind explicaţiile participanţilor la proces, analizând probele din dosar, instanţa de judecată consideră că familia părţilor s-a destrămat definitiv, părţile au început să locuiască fiecare cu viaţa sa separat unul de altul, nu mai duc viaţa în comun şi gospodărie împreună, relaţiile conjugale între părţi nu există.

În temeiul art. 37 alin.(3) și alin. (4) Codul familie, instanţa de judecată va desface căsătoria părţilor dacă va constata că convieţuirea soţilor şi păstrarea familiei în continuare sunt

imposibile. Dacă, în procesul examinării cererii de desfacere a căsătoriei, unul dintre soţi nu-şi dă acordul la divorţ, instanţa judecătorească va amîna examinarea cauzei, stabilind un termen de împăcare de la o lună la 6 luni, cu excepţia cauzelor de divorţ pornite pe motivul violenţei în familie confirmate prin probe.

La acest capitol e de subliniat că în ședința de judecată și în acțiunile depuse părțile s-au pronunțat tranșant în privința inoportunității acordării unui termen de împăcare.

Pornind de la normele precitate în raport cu poziția expusă atât de către Morari Vadim în acțiunea depusă cât și Morari Cristina în cadrul ședinței de judecată, instanţa a ajuns la concluzia că în astfel de circumstanţe căsătoria nu mai poate fi păstrată, ea există doar formal, acordarea termenului de împăcare nu ar fi dat efectul scontat, or în ședința de judecată s-a susținut solicitarea privind desfacerea căsătoriei.

Totodată în cadrul examinării cauzei nu au fost stabilite careva temeiuri care ar face posibilă păstrarea familiei, de aceia acțiunea urmează a fi admisă în partea desfacerii căsătoriei, fiind pe deplin întemeiată.

În susținerea acestei opinii instanța mai reține că, căsătoria este o unire liber consimțită și nici o persoană nu poate fi impusă să încheia sau să păstreze o căsătoria împotriva voinței sale.

Or, dreptul la viață privată și de familie presupune atât dreptul de a încheia o căsătorie, cât și dreptul de a o desface.

Potrivit pct. 2.2.2. din Anexa nr.1 al Legii nr. 213 din 31.07.2023 taxei de stat, pentru înregistrarea actelor de stare civilă, eliberarea documentelor de stare civilă (certificatelor, extraselor), precum şi pentru emiterea certificetelor și extraselor de pe actele de stare civilă noi ca rezultat al modificării sau reconstruirii actelor de stare civilă:pentru înregistrarea desfacerii cărătioriei în baza hotărîrii judecătorești sau a încheierii notarului se achită taxa de stat în mărime de 500%.

Ca urmare, instanța consideră oportun că taxa de stat pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei urmează a fi încasată de la Moraru Vadim și Moraru Cristina în mărime de 250 lei.

Referitor la pretenția din acțiunea reconvențională privind stabilirea domiciliului copiilor minori, instanța reține că la examinarea pricinilor cu participarea minorilor, instanța de judecată urmează să rețină interesul superior al copilului, recunoscut astfel atât de prevederile naționale, cât de cele internaționale la care Republica Moldova este parte.

În conformitate cu art. 38 alin.(1) Codul familiei, la desfacerea căsătoriei, soţii pot prezenta instanţei judecătoreşti un acord privind împărţirea bunurilor lor proprietate în devălmăşie şi plata pensiei de întreţinere a copiilor şi a unuia dintre soţi, indicînd mărimea acesteia, precum şi privind determinarea părintelui împreună cu care vor locui copiii minori comuni.

Iar alin. (2) lit. d) prevede că, în cazul lipsei unui acord între soţi prevăzut la alin.(1) sau dacă se va dovedi că acordul lezează drepturile şi interesele copiilor minori sau ale unuia dintre soţi, instanţa judecătorească este obligată: să stabilească cu cine dintre părinţi vor locui copiii minori după divorţ.

Astfel, potrivit art.3 alin.(1) din Convenţia internaţională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova la 25 februarie 1993, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituţii publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorităţi administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Articulul 16 din Legea nr. 338 din 15.12.1994 privind drepturile copilului statuiază că fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinţii, să beneficieze de grija

lor, să coabiteze cu aceştia, cu excepţia cazurilor în care despărţirea de un părinte sau de ambii părinţi este necesară în interesul copilului.

În același context art. 51, 52 Codul familiei statuiază dreptul copilului la abitație în familie și de a comunica cu părinții și alte rude.

Astfel, în conformitate cu art.63 alin.(1), (1^1), (2) Codul familiei, în cazul cînd părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor.În cazul în care părinţii locuiesc separat, copilul care a atins vârsta de 14 ani alege cu care dintre părinţi vrea să locuiască. Dacă acesta refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul copilului se stabileşte prin acordul părinţilor. Dacă lipseşte acordul părinţilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabileşte de către instanţa de judecată, ţinând cont de interesele şi opinia copilului, în conformitate cu vârsta şi gradul său de maturitate. În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vîrsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.)

Totodată potrivit alin.(3) al aceluiași articol, la determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va cere şi avizul autorităţii tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinţi, care va conţine, după caz, şi informaţia disponibilă privind actele de violenţă în această familie şi persoana agresorului familial.

Familia este o instituție protejată de art. 8 din Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului.

Astfel, art.9 alin. (1) din Convenția pentru protecția copilului statuează că, statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței acestora, exceptând situația în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare şi cu respectarea legilor şi a procedurilor aplicabile, că această separare este în interesul suprem al copilului.

Aceste criterii, stabilite de practica Curții Europene a Drepturilor Omului, dar și de legislația națională sunt: vârsta copilului, posibilitățile părintelui de a-i asigura o bună dezvoltare fizică, intelectuală și morală, atașamentul față de copilul minor, precum și al minorului față de părinte, grija manifestată de părinți în timpul conviețuirii și după despărțirea lor în fapt, precum și altele asemenea.

Totodată, criteriile de apreciere a interesului superior al minorului formează un ansamblu guvernat de principiul egalității, ceea ce înseamnă că nu poate reține caracterul primordial sau determinant al unuia sau altuia dintre criteriile respective.

În acest context, în cauza Karrer c. României (hotărârea din 21 februarie 2012), s-a constatat încălcarea art. 8 având în vedere că ingerința în viața privată şi de familie a reclamanților nu a avut la bază o analiză temeinică privind interesul superior al copilului şi procedura prevăzută de Convenţia de la Haga nu s-a desfășurat cu celeritate. În acest sens, Curtea a mai reținut și că instanţele naționale, examinând interesul superior al copilului, nu au luat în considerare situația familială a minorei și nici alte elemente importante cum ar fi situația medicală, psihologică sau materială.

Instanța de judecată învederează că, principiul interesului superior al copilului reprezintă mesajul fundamental al Convenţiei internaţionale cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, iar implementarea lui fiind o obligaţie de prim ordin pentru statele membre care au ratificat-o.

Este important de remarcat că normele de drept naţional şi internaţional stabilesc că răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine ambilor părinţi, care indiferent de situaţiile de conflict apărute între ei trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului. Deoarece, oricărui copil îi este recunoscut dreptul la un nivel de viaţă suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală şi socială, iar părinţilor care au în grijă un copil le revine în primul rînd responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităţilor şi a mijloacelor lor financiare, condiţiile de viaţă necesare dezvoltării copilului.

În cadrul ședințelor de judecată, potrivit explicațiilor reclamantului din acțiunea reconvențională, Morari Cristina, s-a constatat că copiii minori Morari ***** an. ***** și Morari ***** an. ***** în prezent locuiesc cu mama.

Corespunzător în referința depusă la acțiunea reconvențională, Morari Vadim a fost deacord ca domiciliul copiilor minori să fie stabilit cu mama, Morari Cristina.(f.d 37-38)

Prin urmare, reieșind din actele prezentate se atestă că, ambii părinți au fost deacord cu stabilirea domiciliului copiilor minori cu mama, Morari Cristina.

Instanța ține să sublinieze că, atât mama, cât și tatăl sunt figuri importante de atașament, care au rol decisiv în dezvoltarea emoțională și socială a copilului, atât timp cât calitatea interacțiunilor lor va condiționa calitatea relațiilor sociale.

Interesul superior al copilului reclamă menținerea acestuia cât mai mult timp într-un mediu familial normal și echilibrat în prezența ambilor părinți pentru că riscul ruperii echilibrului sufletesc al acestuia este foarte mare odată cu încredințarea sa unuia sau altuia dintre părinți. De aceea, după separarea părinților menținerea și încurajarea relației copilului cu părintele cu care minorul nu locuiește în mod statornic, devine vitală pentru dezvoltarea sa morală normală.

Interesul superior al copilului, în general, este legat de posibilitatea de a putea accesa nelimitat pe ambii părinți pentru a putea dezvolta relații echilibrate și armonioase cu ambii părinți.

Ca urmare, efectuând o sinteză a circumstanțelor de fapt constatate pe parcursul examinării cauzei, raportându-le la textele de lege sus-enunțate, ținând cont de faptul până la moment ambii copii sunt la îngrijirea și întreținerea mamei, instanța călăuzindu-se de interesului superior al copiilor minori, va admite pretențiile reclamantului reconvențional cu privire la stabilirea domiciliului ambilor copii minori cu mama, Morari Cristina .

Corespunzător instanța ține să menționeze că separarea copiilor Morari ***** și Morari ***** este imposibilă, luând în considerație legătura dintre surori, atașamentul dintre ele, interesele acestora, precum și vârsta fragedă a acestora iar despărțirea de mamă la această vârstă nu este dorită și nu este în interesul copiilor.

Interesul superior al copiilor de a locui cu mama lor se deduce şi din necesităţile fizice, emoţionale și psihologice a acestora ce ţin de stabilitate, pe care copiii deja o au şi care a fost oferită de către ea.

De asemenea, un factor important îl reprezintă și faptul că la vârsta de opt și respectiv patru ani nu este benefică nici schimbarea mediului și ambianței în care se află. Această schimbare trebuie efectuată doar în cazuri de extremă necesitate și doar când există riscuri pentru creșterea și dezvoltarea normală.

La caz, reieșind din norma legală care reglementează determinarea domiciliului copiilor minori de către instanța de judecată, ținând cont probele care caracterizează posibilitățile determinării domiciliului copilului minor în scopul asigurării respectării drepturilor sale, instanța conchide în mod just a determina domiciliul copiilor minori Morari ***** și Morari ***** cu

mama Morari Cristina. Or, până la moment copiii au locuit cu mama, aceasta solicitând determinarea domiciliul copiilor minori cu ea.

Referitor la cerința din acțiunea reconvențională privind încasarea pensie de întreținere pentru copiii minori în mărime de 5000 lei lunar, pentru fiecare copil începând cu data depunerii acțiunii reconvenționale, instanța conchide că potrivit art. 18 alin.(1) din Legea privind drepturile copilului, ambii părinţi, în egală măsură poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ţinând cont în primul rând de interesele acestuia.

În conformitate cu art. 58 alin.(1) codul familie, părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

Prin titlul IV, din Codul familiei legiuitorul a instituit obligația de întreținere dintre membrii familiei, în special capitolul 12 a reglementat obligația de întreținere dintre părinți și copii.

Potrivit prevederilor art.74 Codul familiei, părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă. Dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare

În corespundere cu prevederile art.75 Codul familiei părinţii sânt obligaţi să întreţină copiii minori, iar cuantumul pensiei de întreţinere pentru doi copii este de 1/3 din salariu şi /sau alte venituri.

Totodată, potrivit art.76 Codul familiei, în cazurile când părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă. Cuantumul sumei băneşti fixe încasate se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante şi păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

La pronunțarea acestei hotărâri, instanța se va călăuzi de principiul consacrat în Convenție, în conformitate cu care, ambii părinți sunt obligați să participe la întreținerea copiilor minori, iar, în primul rând, se va ține cont de interesele copiilor minori.

Sub auspiciile art. 18 alin. (1) din Convenția internațională din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului ”Statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinţi au responsabilităţi comune pentru creşterea şi dezvoltarea copilului. Părinţii sau, după caz, reprezentanţii săi legali sunt principalii responsabili de creşterea şi dezvoltarea copilului. Aceştia trebuie să acţioneze, în primul rând, în interesul suprem al copilului”.

Se reține că, hotărârea judecătorească prin care se dispune încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori este principala garanție de apărare a intereselor copiilor minori.

Întru respectarea prevederilor menționate mai sus, urmează a ține cont de principiului interesului superior al copilului, consacrat la art. 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului, la care Republica Moldova este parte, de menținerea echilibrului drepturilor copiilor al

ambilor părinți care nu se află în relație de căsătorie precum și de proporționalitatea cuantumului pensiei de întreținere pentru fiecare copil în parte.

Instanța de judecată menționează că, obligația părinților de a-și întreține copiii minori este o obligație fundamentală, consfințită în art. 48 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova care expres prevede că, părinții au îndatorirea de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor.

Instanța a constatat că, între părțile la proces nu există un acord referitor la întreţinerea copilului, fapt ce denotă că, cuantumul pensiei pentru întreținerea copiilor minori, urmează a fi stabilit de către instanța de judecată. Este de menționat că, părinţii sunt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. Această obligaţie ocupă, prin finalitatea sa, un loc central în cadrul raporturilor patrimoniale dintre părinţi şi copii, întrucât ea a fost instituită în special pentru a asigura bune condiţii materiale de creştere şi de educare a minorilor.

Temeiul de bază al apariţiei drepturilor şi obligaţiilor părinţilor și copiilor este apariţia (naşterea) copiilor de la părinţii acestora, certificată în ordinea prevăzută de lege. Apariţia raporturilor părinteşti este precedată de: faptul naşterii copilului; faptul ce ține de legătura de rudenie; stabilirea apariţiei copilului în modul prevăzut de legislaţie.

Obligaţia de întreţinere a copiilor minori de către părinţi este o obligaţie primordială a membrilor de familie între care pot exista anumite raporturi de întreţinere. Obligaţia de întreţinere, de cele mai multe ori, este realizată fără nici o incursiune în viaţa familiei, adică în situaţia în care familia din diverse motive se destramă şi părinţii nu mai locuiesc împreună, ei pot încheia un contract privind modul de plată şi cuantumul mijloacelor pentru întreţinerea copilului. Dacă întreţinerea nu seplăteşte în mod benevol şi nici nu există un contract privind plata întreţinerii pentru copii, pensia de întreţinere se încasează în baza unei hotărâri judecătoreşti. În temeiul acesteia, debitorii obligaţiei de întreţinere vor fi obligaţi să ofere copiilor întreţinerea necesară.

În conformitate cu art. 5 din Convenția internațională din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului ”Statele părţi vor respecta responsabilităţile, drepturile şi îndatoririle ce revin părinţilor naturali ai copilului sau, după caz şi conform tradiţiei locale, membrilor familiei lărgite sau comunităţii, tutorilor sau altor persoane care au, prin lege, copii în îngrijire, de a asigura, de o manieră corespunzătoare capacităţilor în continuă dezvoltare ale copilului, îndrumarea şi orientarea necesare în exercitarea de către copil a drepturilor recunoscute în prezenta Convenţie.”

Situația dată este reglementată şi în art.27 alin.(2) din Convenţie, care prevede că părinților şi oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților şi a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

Totodată, având în susţinere norma enunţată în coroborare cu dispoziţiile art. 58 alin. (1) Codul familiei, care expres prevede că părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copii sunt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat, instanţa relevă că cererea cu privire la încasarea de la Pîslari Alexei a pensiei de întreţinere este una justificată, la determinarea acestei sume fiind luate în considerare toate circumstanţele cauzei.

Astfel, reieşind din rigorile instituite de legislator, este incontestabil că atât Morari Vadim cât și Morari Cristina sunt obligaţi să contribuie în mărime egală la întreţinerea copiilor, iar când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa

judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătibilă lunar.

Așa fiind, la pronunțarea acestei hotărâri, instanța de judecată va ține cont de faptul, că copiii minori domiciliază și sunt la educația permanentă a mamei.

Se reiterează faptul că copilul minor Morari ***** este elevă și studiază la Liceul Teoretic ***** mun. Chișinău, fapt confirmat prin fișa de caracterizare psihopedagogică a elevului (f.d 31), iar copilul Morari ***** frecventează IET nr.***** .(f.d 30)

Deasemena se mai reține că Morari ***** frecventează secția de gimnastică ritmică de trei ori pe săptămână de la data de 15.01.2024. Prețul abonamentului 8000 lei.(f.d 32), iar Morari ***** este student la Școala de calcul mental ”*****” începând cu 01.11.2022. Durata cursului constituie 2 ani. Plata abonamentului lunar este în valoare de 1400 lei.(f.d 33)

În contextul dat, instanța de judecată va pune în sarcina pîrîtului Morari Vadim achitarea parțială a sumei revendicate de către reclamată pentru pensie de întreținere a copiilor minori în mărime de 3500 lei lunar și nu în cuantumul solicitat de 5000 lei pe care instanța îl consideră exagerat.

Pe acest aspect se subliniază că, la stabilirea mărimii sumelor băneşti fixe încasate, s-a ținut cont de starea familială și anume s-a urmărit să se mențină nivelul decent de asigurare materială a copilului, prin urmare, în cazul dat suma de 3500 lei pentru întreținerea fiecărui copil în opinia instanței, este rezonabilă, or, această sumă ar asigura pe cât se poate, un trai decent și ar acoperi în mod real nevoile minorilor și necesităților de întreținere la această vârstă.

La stabilirea sumei băneşti fixe, instanța a ținut cont de faptul că, la materialele cauzei lipsesc careva date privind veniturile pârâtului, încadrarea oficială în câmpul muncii.

Astfel, ținând cont de necesitățile de întreținere a unui minor în municipiul Chișinău, pensia pentru întreținerea copiilor minori cu vârsta preșcolară precum și școlară în mărime de 3500 lei lunar, este o sumă rezonabilă și care ar asigura pe cât este posibil un trai de viață decent al copilului minor.

În conformitate cu prevederile art.98 alin.(2) Codul familiei, pensia de întreţinere se încasează de la data adresării în instanța judecătorească.

În corespundere cu actele prezentate, instanţa a ajuns la ferma convingere că urmează a fi dispusă încasarea pensiei de întreținere în mărime fixă de câte 3500 lei lunar, pentru fiecare copil începând cu 04 aprilie 2024 data adresării în judecată cu acțiune reconvențională și până la majoratul copiilor.

Cu referire la solicitările din acțiunea reconvențională privind încasarea sumei de 8000 lei pentru achitarea secției de gimnastică ritmică la Clubul Sportiv Academia Sportului ***** pentru copilul Morari ***** și suma de 1400 lei, lunar, pentru achitarea școlii de calcul mintal ”*****” pentru copilul Morari *****, instanța reține că în cadrul ședinței de judecată reclamanta Morari Cristina a concretizat că suma de 8000 lei este achitată anual pentru gimnastică.

În speță sunt reținute și prevederile art. 79 Codul familiei, care statuiază că în caz de litigii şi de circumstanţe excepţionale (boală gravă, mutilare a copilului minor sau a celui major inapt de muncă, necesitatea achitării cheltuielilor privind îngrijirea acestora etc.), în lipsa contractului între părţi, instanţa judecătorească poate obliga pe fiecare dintre părinţi să participe la cheltuielile suplimentare generate de aceste circumstanţe.

(2) Modalitatea participării părinţilor la cheltuielile suplimentare, precum şi cuantumul acestor cheltuieli sînt stabilite de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părinţilor şi copiilor şi de alte circumstanţe importante. Cuantumul cheltuielilor suplimentare se stabileşte într-o sumă bănească fixă, ce va fi achitată lunar.

(3) Instanţa judecătorească poate obliga părinţii să participe la cheltuielile suplimentare deja făcute, precum şi la viitoarele cheltuieli suplimentare.

Totodată instanța ține să reitereze că la stabilirea cuantumului pensie alimentare lunare a ținut cont și de necesitățile pentru dezvoltarea fizică și intelectuală a copiilor și cheltuielile suportate de către părinți pentru astfel de activități.

Ca urmare cerința privind încasarea sumei de 8000 lei, anual, pentru achitarea secției de gimnastică ritmică pentru copilul Morari ***** și suma de 1400 lei, lunar, pentru achitarea școlii de calcul mintal ”*****” pentru copilul Morari ***** instanța o va respinge ca neîntemeiată.

Cât privește pretenția privind încasarea cheltuielilor de judecată, instanța reține prevederile art.94 alin.(1) Cod de procedură civilă, care stipulează că, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câştig de cauză toate cheltuielile de judecată.

Potrivit art.82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a pricinii.

Corespunzător, în situația în care a fost admisă acțiunea de bază, iar la depunerea cererii a fost achitată taxa de stat în mărime de 40 lei fapt confirmat prin ordinul de plată din 18 iulie 2023, instanța de judecată consideră justificat și temeinic încasarea de la Morari Cristina în beneficiul lui Morari Vadim cheltuielile de judecată sub formă de cheltuieli privind achitarea taxei de stat în mărime de 40 lei pentru pretenția privind desfacerea căsătoriei.

Conform art.96 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.

(1^1) Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

(2) În cazul în care partea care a cîştigat procesul a beneficiat de asistenţă juridică calificată garantată de stat, plata cheltuielilor de acordare a asistenţei juridice calificate revine părţii care a pierdut procesul. Sumele respective se încasează în conformitate cu Legea nr.198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la asistenţa juridică garantată de stat.

Cu referire la solicitarea reclamantului Morari Vadim pe acțiunea de inițială privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, instanța de judecată reține că de către avocatul Cristin Chiriac a fost anexat la materialele cauzei bonul de plată nr PL 479929 din 14.07.2023 potrivită căruia Morari Vadim a achitat CA”Chiriac Cristin” suma de 4 000 lei.(f.d 6)

Pornind de la practica Curții Europene, cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.

În acest sens instanța instanța mai subliniază că la materialele cauzei a fost prezentată informație detaliată cu referire la actele și acţiunile efectuate de avocatul Cristin Chiriac în cadrul procesului civil Morari Vadim către Morari Cristina (f.d.16).

În context, reținând dovada achitării onorariului avocatului, complexitatea cauzei, dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speţă, aportul avocatului la soluţionarea cauzei, timpul şi munca depusă de avocat, participarea în două ședințe de judecată, rezultatul obţinut, instanţa de judecată, admite parțial cererea reprezentantului reclamantului și va încasa suma de 2000 lei cu titlu de cheltuieli de asistenţă juridică suportate, care este una reală, necesară şi rezonabilă.

Corespunzător, ținând cont că în cadrul procesului reclamanta reconvențională Morari Cristina a fost asistată de către avocatul Leanca Elena ce acționează în temeiul Deciziei

Consiliului Național de Asistență juridică Garantată de Stat aceasta nu a suportat cheltuieli pentru asistență juridică în legătură cu examinarea litigiului dat.

Potrivit art.98 Cod de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării pricinii, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporţional părţii admise din acţiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

La fel, instanța de judecată reține că, Morari Cristina, în conformitate cu art. 85 alin.(1) Cod de procedură civilă și pct.1.1.2 al Anexei nr.2 la Legea taxei de stat nr.213/2023 este scutită de la plata taxei de stat la depunerea acţiunii de încasare a pensiei de întreţinere.

Conform art. 87 alin.(1) lit. c) Cod de procedură civilă, valoarea acţiunii se determină din suma totală a obligaţiilor de plată pe un an – în acţiunile pentru plata pensiei de întreţinere.

Ținând cont de prevederile pct. 1.1.3 și 1.8 al Anexei nr. 1 a Legii taxei de stat nr.213 din 31.07.2023, instanţa conchide că taxa de stat aferentă judecării cauzei, urmează a fi încasată în beneficiul statului din contul pârâtului Morari Vadim în mărime de totală de 3269 lei, reieșind din calculul ((3500 lei x 2) x 12 luni =84000 lei x 0, 03 % +2050 lei +200 lei).

Totodată, instanța reține următoarele că în corespundere cu prevederile art.6 alin.(1) din CEDO, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra încălcării drepturilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptate împotriva sa.

Drept rezultat al aprecierii probelor, instanţa judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe şi respingerea altor probe, precum şi argumentarea preferinţei unor probe faţă de altele.

Instanța nu se expune asupra fiecărui argument invocat de participanții la proces, ținând cont de Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni, în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, din care rezultă că, motivarea hotărârii nu trebuie înțeleasă ca necesitând un răspuns la fiecare argument invocat.

Or, potrivit jurisprudenței Curții Europene, pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea trebuie să evidențieze că, judecătorul a examinat chestiunile esențiale prezentate și nu trebuie interpretată ca impunând un răspuns detaliat la fiecare argument (Van de Hurk vs Țările de Jos, 19 aprilie 1994, pct.61, seria A, nr.288).

În conformitate cu prevederile art. 238-241Cod de procedură civilă al RM, instanța de judecată,

h o t ă r ă ş t e:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Morari Vadim către Morari Cristina privind desfacerea căsătoriei, încasarea cheltuielilor de judecată.

Căsătoria încheiată între Morari Vadim IDNP ***** și Morari Cristina IDNP ***** înregistrată la OSC sect. Rîșcani mun. Chișinău sub nr. ***** la data 07 noiembrie 2015, se desface.

Pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei şi eliberarea certificatului de divorţ la Instituţia Publică Agenţia Servicii Publice se încasează de la Morari Vadim și Morari Cristina în beneficiul statului, taxa de stat în mărime de 250 (două sute cincizeci) lei.

Copia hotărîrii cu privire la desfacerea căsătoriei, în termen de 3 (trei) zile de la rămînerea definitivă, se transmite la Instituţia Publică Agenţia Servicii Publice.

Se încasează de la Morari Cristina IDNP ***** în beneficiul lui Morari Vadim IDNP ***** cheltuielile de judecată în mărime de 2040 (două mii patruzeci) lei.

În rest, chemare în judecată depusă de Morari Vadim către Morari Cristina se respinge ca neîntemeiată.

Se admite parțial acțiunea reconvențională depusă de Morari Cristina către Morari Vadim privind stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere, încasarea sumei și cheltuielile de judecată.

Se stabilește domiciliul copiilor minori Morari ***** a.n. *****.***** și Morari ***** a.n. *****.***** cu mama acestora, Morari Cristina.

Se încasează de la Morari Vadim IDNP ***** în beneficiul Cristinei Morari IDNP ***** pensia de întreţinere pentru copii minor Morari ***** a.n. *****.*****, Morari ***** a.n. *****.***** în cuantum fix, în sumă de 3500 (trei mii cinci sute) lei lunar, pentru fiecare, începând cu data 04.04.2024 (data adresării în judecată) până la atingerea majoratului de către copiii minori.

În conformitate cu pct. 67 al Hotărârii Curții Constituționale, nr. 39 din 14.10.2017, privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 15 alin.(2) lit. d) și 38 alin.(4) lit. f) din Codul de executare al Republicii Moldova, prezenta hotărâre, în partea plății pensiei de întreţinere, urmează a fi executată imediat, la expirarea termenului de 15 zile din data pronunțării.

În rest, acțiunea reconvențională înaintată de Morari Cristina către Morari Vadim se respinge ca neîntemeiată.

Se încasează de la Morari Vadim IDNP ***** în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 3269 (trei mii două sute șaizeci și nouă) lei.

Hotărîrea este cu drept de atac în ordine de apel la Curtea de Apel în Chişinău în termen de 30 zile, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul centru).

Preşedintele şedinţei
Judecătorul Octavian Dvornic